

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamente:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane. Ziarul apare Marți, Joi și Sâmbătă

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scriitorii străinătate se rețut. — Articole nepublicate nu se însoțesc.

== Prețul inserțiilor, după învoială ==

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Temerea de preoți

(x) Elementul evreesc, fără de care moștăria în ultimele zeci de ani nu s'au manifestat pe nici un teren public, a ieșit acum la suprafață, din toată puterea sa, în mișcările anarhice dela Budapesta, Alba-regală, Dobriștin și alte locuri.

Urmașii noștilor fino-ugrici, porniți înainte cu o mie de ani din Asia spre Europa, ca să-și întindă și aici viața de sălbăcie, s'au intruși și încumetrii acum cu grupul gălăgios și obraznic al lui 'd' al de Garbai și Kun.

Setea de sânge a fino-ugricilor s'a însoțit cu viclenia semitică, în scop de a mântui integritatea Ungariei, — a cărei prăbușire dă oare o regretă dintre nemăghinari?

Ceata roșie a lui Kun-Kohn nu se consideră că ar fi birușită, ea declară luptă, și dă din pînții în deosebi când își trimite argații să caute și să năpăstuească preoțimea.

Acești argați, într'una din primele zile din April, năvălesc în redacția unui organ bisericesc în Budapesta și, cu îndrăzneala înscușă speciei, cer dela redactorul preot să înceteze imediat apariția ziarului său. Redactorul nu se înfrică de actual mișcările și refuză cererea. Ear kun-kohniștii, simțindu-se mulți și tari, îl prind și îl rup în bătai.

Tot atunci, alți vrednici soți, de aceeași culoare, caută în Alba-regală pe episcopul acolo. Nu-l găsesc în reședință; dar găsesc pe secretarul său. E bun și acesta, și fiind earăș tari și mulți, — în grabă îl împușcă, apoi se retrag bravuroși; țirește, nu uită să «curețe» întâi castelul episcopesc.

Înainte vreme, — ne spune istoria, — ungrilor li eră frică numai de preoții români: «Az oláh popk né aforiszdjanak». Astăzi, orec preot creștin iese în strada la Judapesta (cum i-a zis răposatul Luiger) este primit cu haiducii și bătai.

Indivizi problematici, tâlhari de ultima teapă, poruncesc în «nima» țării...

Unde sânt fiii «națiunii alcătuitoare de stat» care se învernașu, când Viena Habsburgilor trimitea la zile grede câte un manifest «Către popoarele mele» din monarhie?

Entă, popoarele s'au cam mai dus; proclamațiile dela Viena au încetat; și voi maghiarii, ați rămas cu cățiva Kuni și

Kohni... Atât de orbiși nu veți fi, să credeți că pe asemenea umeri o să vă ridicați în ochii lumii.

Înțelegeți dar, că vremea voastră este apasă, și că în locul ei răsare una nouă. Alții sânt acum la rând, cari cred că vechia Ungarie murind nu poate, lapădându-se de ideile creștinătății, de cât să oțeze așa:

După min' nu plângă nime,
Că n'am făcut nici un bine;

Lumea nouă va face însă, adevăratul bine, fie și în luptă cu voi.

„Veritas liberabit vos“

De Dr. Gh. Comșa

Învățați voi stabiliți mai pe sus de orice idolași, că în societate, ca și în natură, nu există stare pe loc, ci se remarcă o continuă schimbare. Să încercăm a aplica adevărul acestu sub anumit raport la prefacerile ce se pot constata în viața de stat.

Mulți suverani au fost nevoiți să lase loc altora. Evenimentele din Rusia, Grecia, Bulgaria, Germania și din fosta Austro-Ungarie s'ersesc ca dovezi.

Ce zice biserica față de aceste schimbări? Ce se face cu doctrina apostolului Pavel privitoare la stăpânirile cele mai înalte? Apostolul Pavel în epistola sa către Romani, cap 13 zice: «Tot sufletul să se supue stăpânirilor celor mai înalte. Că nu este stăpânire fără numai dela Dumnezeu și stăpânirile care sânt, dela Dumnezeu sânt rânduite». Cum s'au putut deci face așa mari reprezentări în persoanelor diferite, cari au reprezentat oare când suprema putere, suveranitatea în diferite state? Răspunsul nu e greu. Biserica e de părerea că nu toți suveranii, nu toți regii sânt destinați de Dumnezeu spre domnire. Bărbații bisericii acceptează părerea aceasta.

Sfântul Ioan Gură de Aur în omilia s'a a 23-a, la epistola către Romani, comentează citatul de mai sus așa: Apostolul Pavel n'a zis că nu sânt domnitori fără numai dela Dumnezeu, ci a spus, că nu este domnire, stăpânire fără numai dela Dumnezeu. Așdără înțelege, ca în fiecare societate trebuie să fie o putere, menită a face ca lucrurile publice și particulare să nu se petreacă după voia întâmplării.

Totășu învățatul teolog romano-catolic Bellarmin spune, că puterea supremă e de origine divină și ca stare nu s'a dat unei persoane particulare, ci totalității, care apoi a transpus-o: «nam haec potestas

est de jure divino, at jus divinum, nulli homini particulari dedit hanc potestatem, ergo dedit multitudini.»

Să nu uităm apoi că la elucidarea chestiunii noastre joacă rol și modul de exercitare al puterii. Analizăm numai starea din mașterul nostru trecut. Deținătorii puterii au crezut să ne facă cu forța patrioți, cu toate că nu iubirea, ci ideea fixă a unității statului maghiar îi mână în acțiunile ce le porneau față de noi. Extirparea noastră definitivă le era deviza. Voiau să fim prăbușiți prin totală derută materială, economică și prin înăbușirea conștiinței naționale. Doreau să ne nimicească tot ceace ne servea drept dig de apărare al ființei noastre naționale.

Iată deci cauzele schimbărilor. Iar acestea la rândul lor vor putea să aducă altele însă nu esențiale, fiind puterea noastră bazată pe temelile dreptății. Hristos a zis celor ce au crezut într'insul: «Și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va slobozi pe voi».

Noi încă am crezut într'un adevăr pentru care ne-au răposat moșii și părinții: în izbânda, triumful unității noastre naționale. Noi n'am fost impalitori și detentori ai puterii față de alte neamuri, națunea română prin rostul fiecărui fiu al ei răspândește lumina dreptății. Românul se roagă lui Dumnezeu ca regle său să fie glorios în rășboi și coronna română să fie apărată de mâna divină.

Noi am cunoscut adevărul că nu putem fi robi ai nimănui, deci să nu fim robi nici ai propriilor patimi mărunte. Să clădim și iar să clădim bazați pe adevăr, căci adevărul în veac va rămânea și acela ne va mântui pe noi!

Să ne oțelim puterile în virtuțile cetățenești de orice natură. Ele vor fi propriile ale noastre. Luptăm pentru ființa noastră națională. De aici înainte nu vor mai fi țări compuse din fel și fel de naționalități. Cei de un sânge se separează de cei de alt sânge. Lupta culturală și politică se va da de aici înainte între popoare cu adevărat unite națională. Excepțiile vor fi cu mult mai puțină ca în trecut.

Se cade dară ca cei chemați să facă tot posibilul întru formarea adevăratei cetăți de cremene și a propriu zisei stânci de granit, pentruca unitatea noastră națională să rămână totdeauna în lumina adevărului. Să nu uităm cuvintele: «Veritas liberabit vos».

Înstăpânirea ideilor bolșeviste nici-decum nu e posibilă, când iubirea și dreptatea sânt agenții motorici ai puterii executive a statului.

Sântem mândri de iubirea, cu care falnică noastră dinastie și factorii politici hotărâtori sânt împrejmuiți de către popor. Simțim că adevărul e pe partea noastră. Et veritas liberavit nos.

Consiliul dirigent român

Resortul cultelor și al instrucțiunii publice

Nr. 2564/1919.

Notă oficială

Deoarece Consiliul dirigent a adus hotărârea principială de a cere asentimentul autorității bisericești, de câte ori e vorba de a angaja în serviciul statului persoane, care de prezent stau în serviciul și sub autoritatea bisericii, în urmare toți învățătorii confesionali, preoții și alți slujitori bisericești, când petiționează pentru posturi de stat au îndatorirea să aclede și litere dimisionale sau învoierea superiorității bisericești. Alfel petițiile nu se vor putea rezolvi în merit.

Cererile intrate până acum se trimit Venerabililor Consistoare pentru opinare. Sibiu, 25 Martie 1919.

Branște

Șeful resortului de culte și instrucțiune publică.

O chestiune arzătoare

II

Trebuieți mereu crescând ale scoalelor și ale bisericii, și mai ales mizeria materială și culturală, în care se sbate încă și azi poporul de aproape 10.000 de suflete românești din Scheiu, pe deoparte, iar pe de altă parte mila față de țărani exploatați în mod barbar de arendași, au îndemnat acum 18 ani administrațiunea bisericii să încerce cu regia proprie, și deși n'a avut tocmai ani favorabili, cei doi ani de probă au produs rezultate cu mult mai bune, decât arendarea, ceea ce de altcun era și natural, căci toți arendași s'au îmbogățit în urma rapacității lor.

Pe lângă aceste țărani au fost cruțați, pământul nesăcutit și menajat, iar cu vremea experiențele câștigate aveau de scop o eventuală colonizare a românilor din Scheiu pe aceste moșii, după ce țărani din preajma lor sânt toți împroprietăriți.

Dacă legea cea nouă de expropriere se estinde și asupra acestor două moșii, natural că biserica nu se poate opune, ci va trebui să le cedeze în bază legală. În acest caz chestiunea este, ca bisericii să i se facă cu puțință obținerea unei rente corăspunzătoare, ca să poată face față nevoilor potentate acum pe seama scoalelor și altor instituții publice, ce e chemat neapărat să creeze. Încă de mult promise domnul *Take Ionescu* și mult regretat protector al scoalelor noastre *Titu Maiorescu*, că va răscumpăra aceste moșii cu un capital, care să asigure pe vecie existența scoalelor, iar înainte de război valoarea lor se fixa între 8—10 milioane lei, având și păduri frumoase de exploatat și fiind aproape de orașul Buzău.

Astăzi valoarea lor minimală este 10 milioane lei, așa încât la expropriere biserica ar trebui să primească cel puțin atâtă. Dacă s'ar primi o sumă mai mică decât aceasta, li s'ar da lovitura de moarte scoalelor, căci evaluarea prevăzută în decretul lege nu acopere nici pe departe așteptările și trebuințele lor și ale bisericii. Nu arenda actuală poate fi luată de bază, căci

ea este de tot minimală și de protecțiune, — ci scopul, căruiă este menită ea să servească.

Întru cât însă legea nu și-ar întinde efectele sale și asupra acestor moșii, biserica ajunge în urma înfăptuirii ferice a României Mari, în situațiunea avantajoasă a duce la îndeplinire ideea veche de colonizare pe moșii a unui număr mare de parohieni ai săi azi lipsiți de pământ și de alte mijloace de agonisit. Locuitorii din comunile de pe moșii au pământul lor, iar coloniștii cei noi vor introduce acolo o nouă viață, și se vor ferici mai ușor decât la oraș. Așa s'ar putea lăți adevărata înfrățire, s'ar răspândi mizerie, cu un cuvânt s'ar ajunge la o stare economică binecuvântată.

Urmează dela sine, că în acest ultim caz statul va lua asupra sa întreaga susținere a scoalelor și bisericii în schimbul împroprietării acestui popor, expus altcum la decadență și peire.

Consistorul, ca for suprem al scoalelor și bisericii din chestiune, are datorita sa pe preocupă din vreme de această gravă afacere, ca să i se dea soluțiunea cea mai priinciosă nu numai intereselor binepriecute ale statului, ci și intereselor unui popor numeros, care a luptat cu cea mai mare bărbăție pentru ortodoxie, și a adus de veacuri cele mai mari jertfe pe altul neamului românesc. S'ar comite un păcat strigător la cer a se lăsa și pe mai departe pradă desinteresării condamnable din trecut, scotându-i-se ochii cu laude pentru jertfele aduse pe altul neamului, dar în schimb făcându-l să înnoie în sărăcie, să orbeie în istunere, să fie decimat de boale, și se sălbăticească cu școala la nas și în sfârșit să lase gol împrejurul bisericii și al școalei.

Acesta nu este un interes particular, ci un interes emanante obștece, dacă voim să întirim Brașovul și să-l facem românesc, dacă nu chiar capitala României Mari.

Principele Carol în Ardeal

Sărbătorirea la Comandamentul trupelor. — Receptiile. — În sala la Unicum. — Vorbă la Vizitarea bisericilor. — La Alba-Iulia și alte locuri.

Comandamentul Trupelor din Transilvania a oferit Marii la ora 1½ un banchet Alteței Sale Regale Principei Carol. La masa festivă au participat: Președintele Consiliului Dirigent de *Maniu*, P. S. Sa episcopul Miron E. Cristea, șefii de resort din Vlad, Bontescu, Hâțgan, generalii Moșoiu, Boeriu, Panaltescu, Pap, Florian, cu numeroși ofițeri și alte persoane distinse sibiene.

La ora 3½, A. S. R. s'a dus la sediul Comandamentului trupelor române din Transilvania, și a trecut în inspecție serviciile de acolo.

Receptiile s'au făcut la Comandamentul trupelor, unde la ora 5 s'a prezentat de *Maniu* în fruntea membrilor Consiliului dirigent.

Au urmat reprezentanții bisericii ortodoxe române, conduși de P. S. Sa episcopul Miron E. Cristea, care a rostit următoarea vorbire:

Alteța Voastră!

Înainte cu mai bine de trei veacuri Mihai Vodă Viteazul, cucerind cu armele române aceste frumoase plajuri strămoșești, ca român bun, s'a dovedit a fi un creștin. El a întirmit temelile vechii noastre mitropolii ortodoxe române, pe atunci cu centrul în Alba-Iulia, și — așezând în scaunul arhieresc de acolo un mitropolit, adus dela frații de dincolo de Carpați, i-a dat și strălucirea, ce se cuvenea celui mai însemnat așezământ nu numai dumezeesc, dar și național al neamului românesc: bisericii ortodoxe române din aceste părți.

Și tocmai pentru strănițele sale nelundecate în lupta de existență a neamului, biserica a fost în cursul veacurilor lința celor mai cumplită asupriți și nedreptăți. Tăria dreptmăritoarei noastre credințe și lumina nădejdei în viitorul neamului n'a dat putere de rezistență.

Astăzi o clipă de ferire ne este de ajuns să uităm suferințele chinătoare ale trecutului. Și clipa aceasta de negrăită ferire ni-o îmblie înaltă prezență a Alteței Voastre în mijlocul nostru. E un mare fapt istoric acesta și un pas cu nelchouite consecințe de mărre, care ne face să uităm nu numai trecutul de restrigite, ci învăluie sufletul fiecărui român, dela plăt până în ultima colibă țărănească, cu o îndreptățită mândrie, doar Alteța Voastră sânteiți primul viaștor ortodox al Dinastiei Române și cel mai de frunte credincios al bisericii noastre strămoșești.

Din mândria aceasta izvorăște nădejdea mângăietoare, că sub pterucul scut al de foată suflarea iubului nostru Rege *Ferdinand I*, cu ajutorul înfruntării Dinastii Române și însoțit sub ocrotirea binevoitoare a Alteței Voastre, vom fi în fapta în situație să înălțăm din nou această biserica istorică la strălucirea, ce a avut-o pe vremea celor mai mari volvoizorămni, pe vremea Mușatinilor și Basarabilor, astfel că să fie nu numai cel mai de seamă factor în consolidarea țării și în prosperarea neamului, ci totodată să reverse lumina credinței ortodoxe asupra tuturor popoarelor meleșce, cu care voim să fim în pașnică veșnicie.

În această nădejde în numele întregului cler și popor din mitropolie și în numele meu Vă zic cu omăglă supunere: Bine ați venit în pământul de-orbit al strămoșilor și Vă promit, că pterucul sprjin dat bisericii noastre va cimenta pe veci legătura între poporul nostru și dorata Dinastie Română.

Alteța Voastră, să trăiți la mulți ani, spre mândria țării, spre bucuria neamului și spre binecuvântarea bisericii noastre!

Principele răspundând zice — că a fost adănc mișcat cămă a intrat în catedrala Sibului, unde cel prezenți pare că au chemat pe Altod pterucul să fie martor al realizării visului nostru de veacuri. *Unitatea națională* — a zis prințul nostru — este înfăptuită pentru vecie, dupăcum veșnic este Dumnezeu, care ne-a ojuiațat să o înfăptuim.

Biserica greco-catolică română a fost reprezentată prin președintele cu conducă de părintele *Nic. Tugue*; care evangelică luterană prin deputații în frunte cu episcopul *Teutsch*; iar cea romano-catolică prin parohul *Dobordan*.

S'au mai prezentat: dl A. *Bărsănea*, cu reprezentanții instituțiilor culturale; prefectul orașului, dl *Dör* (a vorbit în limba română); prefectul județului Sibiu, dl *N. Comsa*, cu reprezentanții acestui județ; dl *Iuliu Muntean* cu reprezentanții tribunaleului.

Principele Carol, în răspunsurile ce a dat, a găsit cuvinte elocvente pentru fiecare din aceste deputațiuni.

Remarcăm din răspunsul dat prefectului *N. Comsa* vorbele prietare, prin care Alteța Sa Regală a caracterizat lucrarea epocală a marelui Mitropolit Șaguna și importanța ce trebuie să se de bisericii noastre ortodoxe în România mără.

Miercuri s'a făcut inspecțiunea unităților nouă ardeleni din garizoană.

Serviciul Organizării 6—7. În frunte cu generalul de divizie, baronul *Boeriu*, a oferit Alteței Sale Regale un banchet în sala dela Unicum, la care afară de ofițeri și de membrii Consiliului dirigent, au participat din cler și P. S. Sa Episcopul Miron E. Cristea, arhiepiscopul și vicarul arhiepiscopesc *Eusebiu R. Roșca* și protopopul Ion Stroia.

Di general baron *Boeriu* a salutată, cu acest prilej, pe Alteța Sa Regală în numele tinerelor corpuri de trupe ardelenesc, contopite pentru todeaua cu frații lor de peste Carpați și din toate ținuturile românești. Închină piharul în sănătatea preaiubului nostru Rege *Ferdinand I*, a doborât Regine Maria, a cărei domitorie, și în desebă a principei Carol, nădejdea neamului nostru.

Muzica a întonat imnul regal, după care principele Carol răspundând spune, că își locuie în memorie ziua neuitată, când în Piața Unirii dela Iași voluntarii ardeleni, soșiți din Rusia, au făcut jurământul de credință regelui și dinastiei române. D'atunci se poate zice, că n'a

mai existat zid despărțitor între frați și frații. Închină pentru nouăle trupe ale Ardealului, în convingerea că vor fi purtate de aceeași iubire a patriei și de aceeași vitejie, ca și vechile trupe ale armatei naționale.

În aceeași zi Alleta Sa Regală a vizitat bisericile românești și străine sibiene, unde a fost primit de preoimea în odăjdii și de mulțimea înfățișată a credincioșilor. Alleta a participat la cina oferită de Consiliul Dirigent.

Joi a plecat însoțit de dnii Maniu și Vlad, la Alba-Iulia, de acolo la Blaj și la Orăștie. Primire mărețată i s'a făcut pretutindeni.

Citind ziare

— Glasuri din presă —

Impoviră știrilor fantastice, apărute în multe gazete românești, *Statul Țării* (Nr. 275) zice:

Pe un tot foarte alarmat, zărele din România au început să semnalizeze mari aglomerații de trupe bolșevice, schilând un întreg plan de operații strategice în unire cu *angurii*. Noi, — din Basarabia — care sântem mai aproape de teatrul de operați, nu am împărtășit pesimismul preselor bulgare.

Totuși, nici nu l-am desaprobat, înțelegând că el poate fi veștea rătăcit, și fiind de părere că e bine să se iee măsură.

Dar, de-atunci lucrurile s'au schimbat. Astăzi situația e cu totul alta. Cel ce au grijă să se informeze la fața locului, pot să afle că dracul n'a fost așa de negru. Totuși presa română l'ă dă înainte cu primejia, spre bucuria tuturor provocatorilor din Basarabia, ai căror ochi alceșec de bucurie, citind fantasticele telegrame revărsate din mila căie știe cui, în zăarele capitalei.

Astfel se face că, în vreme ce călătorii străini vindeți de peste Nistru, ne aduc vești despre *înfrângerile sângeroase suferite de bolșevici*, ridicând în slavă virtuțile ostașului român, care începe să le fie bine cunoscut, din București nu vin știri cu totul în desarmare.

Nar' fi nimic de zis și n'am zice nimic, dacă lucrul acesta ar fi indiferent pentru interesul obștesc de aici. Dar el este cu mult mai vătămător de cât se poate crede della distanță.

În atențiunea preoților

Fiind timpul de tot înaintat pentru datele ce se cer în afacerea cu întregirile preoției, cum sânt banii de vestiminte, și celelalte adăose familiare, și netrândă acele date din protopresbiteratele Alba-Iulia, Cluj, Unguraș și Zarand, fără de a mai aștepta după datele din tractele acestea, celelalte sosite deja aici se vor trimite la înalțul Consiliu dirigent român.

Acestea se aduc la cunoștința celor interesate.

Românii de peste Nistru

— Un apel —

Românii de peste Nistru au trimes celor din Basarabia următorul apel:

Fraților moldoveni, ruși și alte neamuri din Basarabia!

Nu mai putem duce viața de suferință și chin la care ne-a adus anarhia dela noi. Lăsați goi și flămânzi, zilnic prădați de bandele bolșeviste, copilași noștri mor, femeile și feele noastre sânt necămite chiar în fața noastră. Noi sântem vesnic purtați pe drumuri, bătăuți în îngroziți de muncă; nici un chip nu este și nu știm ce o să mâncăm, și domoii ce vin, pentru că nu lucrăm pământul, toți se în din prădăcunii și blăstămății.

Cu lacrimi în ochi vă rugăm, fraților, mijlocii la stăroșii voștri, la ispravnicii și guvernatorii voștri ca să ne primescă în Basarabia cel puțin pe o vreme până o trece războiul ce ne arde, și dacă nu voesc să ne primescă pe noi, bărbăți, cel puțin să ne primescă femeile și copiii, ca să-l scăpăm cel puțin pe dănași.

În vol ne este totă nădejdea, nu ne lăsați, fraților!

Frații voștri de peste Nistru.

Știrile zilei

Predică. În biserica noastră catedrală va predica Duminică părintele protopop al Sălășiei, *Dr. Ioan Lupăș*, secretar general la resortul cultelor și instrucțiunii publice.

Aniversarea de un an. În 9 April (27 Martie) 1919 s'a sribat la București aniversara zilei de un an della Basarabiei cu România.

Dimineața s'a celebrat serviciu divin la mitropolie. Au fost de față toți ministrii României întregite, cari se aflau în București.

După amezi s'a dat în Teatrul național un strălucit festival, cu discursuri entuziaste, în care s'au scos la iveală însușirile frumoase ale basarabenilor.

Ţia Academia. Academia Română a dat următorul comunicat:

«Academia Română, în momentul întemeierii unei Români unite, prin sacrificiul într'un război fericit, a tuturor fiilor ei, și în pragul jubileului său de 50 de ani, reîntregindu-se cu membrii săi împedețați până acum de a lua parte prin ocupația străină la lucrările sale, înferează, în unanimitate, orice legătură de solidarizare cu dușmanii țării care s'ar fi putut produce, ori unde ar fi, în aceste triste împrejurări, și gândindu-se numai la interesele permanente ale neamului, rela mișnusa sa de a da științei în toate domeniile ei interpretarea națională, care a fost și până acum mișnusa sa.»

A doua zi de doliu. Comitetul executiv al femeilor române pentru strângerea Fondului jertfii liniei de demarcație, aranjează la *Dumineca Florilor* a doua zi de doliu, când pe stră-zile Sibului se vor aduna ofrandele publicului.

Unificarea învățământului. Din București se anunță: Comisiunea pentru unificarea învățământului pe întreg teritoriul României întregite se va întruni după sfințele sărbătorii de Pași, când va lua hotărâri definitive.

Români din America. După datele publicate de ministrul american de război, au luptat în Franța, ca voluntari, *38 mil de români ardeleni*, cari emigraseră în America din cauză că n'au mai putut trăi sub stăpânirea ungarească.

Contribuiri la Fondul jertfii liniei de demarcație. Din trecut: K 35,963.60

Dna Constanța de Dunca-Schlaug, Sibiu. 100—

Colecta Dnei Valeria Missits, Sibiu: Dna Valeria Missits. K 1000—

Di Dr. V. Branșteș sef. res. de culte. 200—

Di Dr. N. Compa prelect. jud. Sibiu. 300—

Di Vas. C. Ovsăd sef. secretar general minist. 100—

Di Eugen Tăies, inginer. 100—

Di Dr. Gh. Dragu. 100—

Societ. forestieră «Carpathia» Vulcan. 1000—

Secret. Comitet. de exploit. a pădurilor Sibiu. 10.000—

Societ. pt. exploit. minelor de cărbuni Salgó Tarján. 20.000—

Di Dr. Oh. Sabin, Râmnicul-Vâlcea. 100—

Di Acusius Lorber, director societ. Salgó Tarján. 500—

Di Locot. col. Ioan Motaru. 100—

Dna Ana Chirca. 100—

Dna Silvia Compa. 34.600—

Colecta Dnei Valeria Popovici, între femeile rom. gr.-or. din Silnic. 500—

Colecta Dnei Lucreția Păculescu, între femeile rom. gr.-cat. din Silnic. 125—

Colecta Dnei Zorîța Moldovan, între femeile române din Cristian. 800—

Dna văd. Olimpia Dubleş. 10—

K 72,098.60

Enea Hocman, casier.

Sinod arhiepiscopical la Blaj. Vicarul capitalitar, Dr. Vasile Suciu, în înțelegere cu consistorial arhiepiscopesc, a convocat *sinod arhiepiscopical* pentru ziua de Joi în săptămâna luminată, adică 11/24 April 1919, în Blaj, la reședința mitropolitală. În chestiunile della ordinei zilei este: compunerea scaunului vacant de mitropol, precum și regularea raportului bisericii greco-catolice cu statul român.

Comunicat. Biroul Central cu înecere din 9 I. c. funcționează în Palatul Brukenthal, tractul de mijloc, etajul II, della 9-12 ore a. m. și 3-6 p. m. în zilele de lucru. Publicul este rugat să deie scrisorile deschise (neînchise) la poștă și adresele în fața lui decât cel mai puțin 4 pagini hârtie de epistolă, scrise legibil. Scrisorile închise se vor nimici din oficiu. *Șeful biroului central.*

Cam ciudat. Resortul cultelor și instrucțiunii publice a comunicat condițiile de admisie la cursurile de profesori pentru școlile civile, normale (preparandi) și licee de stat, în scopul de a avea personalul didactic trebuitor în anul școlar ce se apropie și în cei următori.

Se admit pentru *liceu*, cum se spune sub punctul 3° următorii: «Absolvenți de teologie, cari au terminat și *pedagogia* și au examenul de *calificație pedagogică*, sau cel puțin un an de *practică* de învățatori, sau au mai urmat cel puțin două semestre la *veșe facultate* de-a universității. La p. 4 se admit: «Preoți cari au funcționat cel puțin zece ani ca învățatori sau directori școlari.»

Ziarul național din Blaj este că se poate de nemulțumit cu felul condițiilor de admisie la cursuri, și scrie (în nrul 72 din 5 I. c.):

«Frații preoți, pe voi vă chiamă în primul rând apelul resortului cultelor, pe voi, cari aveți nu numai o calificăție superioară, dar și ca educatori v'ați impus și oferiți garanții să deveniți buni dascăli ai generațiilor. *Românii acasă!* Nu vă stricați cuibul făcut, pentru chemări nehotărâte care nu vă asigură nimic (?). — Mai bine mergeți către sântei avizați(!), la cursurile de contabilitate, la finanțe, *poște, telegrafari (!)* și lăsați în *stirea Domnului profesura*, unde oamenii formulează de regulă prea mult și nu-și dau seamă de realitate.»

Preoții, zice Unirea, sânt poftescă la «telegrafari» și la poște, când sânt «avizați!»

Dacă acest glas al ziarului amintit este sau nu glasul cuminec, care ești dă seamă de realitate, s'ă judece cititori.

Festivitățile la încheierea păcii. În Paris și la Versailles se fac de pe acum mari pregătiri pentru a sărbători încheerea păcii. Documentele privitoare la pace se vor semna în aceeași sală della Versailles, unde regele prussian Wilhelm primise coroana de împărat al Germaniei. Se plănuiesc reprezentările cele mai splendide în teatre, concerte, conferințe, coteje istorice s. a. Culfina festivităților va fi o reprezentăție sub ceter liber: *apoteoza păcii*. Sărbătorile se încep în 18 Mai și durează până la sfârșitul lui Iulie. Este vorba, ca festivitățile păcii să se repeteze tot la câte doi ani.

Un părinte țărân în memoria fiului său mehanic. Frantașul econom *Simion Păso* din Mohu, lovit în mod crâncen prin moartea fiului său iubit *Alexă*, cel care cu școlărele inferioare gimnaziale s'a preocupat la lăcătușerie, ar ajuns călăt și înrolat la milicie; în urma morbului contras în cursul timpului de 1½ ani petrecuți pe câmpul de luptă, la 15 Noemvrie n. 1918, s'a murat la cele eterne, cu scopul de a-și alina durerea sufletecănu de o parte, care pe de alta are scop de a eterniza memoria acestui bun și nevinovat suflet a binevoit a pune temelii cu *cor. 300* la «*Legatul mehanic Alexă Păso* pentru ajutorarea capitolor săraci din Mohu aplicăți la meserie!» Legatul se atașază la «*Legatul Simion Iancu și soția sa Slana n. Gavrilă*», în temeiul aceluși scop de fiul mult regretatului lui notar *Simion Iancu din Mohu*, de di Nic. Iancu, inspector al Federației *Înfrângerii* din Sibiu. El va spori din dăruri benevole. Pentru primul împorând odihnă lină celui care e chemat să se numere între frantași și mai deosebit mehanici ai noștri, înălțându-i meseriaș Alexă Păso, și mângâiere celor îndurerăți, exprincere mulțumite: *Via. Tordășiana*, prezidentul Reuniunii sodaliilor români din Sibiu.

Greșeli de limbă. Din zărele noastre: «Se escrie concurs» (se anunță, se publică; escrie este nemijlocul ausschreiben), «Sistemul uzat până acum» (într-ebulă; uzat înseamnă mai deez; reșit din folosire), «A compară în 2 semestre» (a socoti), «A supraviețui războiul» (a izbucni), «Este avizat la ajutor» (are trebuință de).

Corpul Voluntarilor

Ofițeri și soldați din Corpul Voluntarilor Ardeleni, Bucovineni decorați cu „Steaua” și „Coroana României”:

Steaua României în grad de ofițer: Colonel Popescu Grigore.

Steaua României în grad de cavaler: Căpitan Ispravnic Gheorghe.

Coroana României în grad de cavaler:

Maior: Muțiu Traian;

Căpitanii: Chiroiu Vasile, Boeriu Ștefan, Popovici Mihai, Vescan Ion, Metes Petre, Albon Iosif, Cămpeanu Simion.

Locotenenții: Osavdă Vasile, Deleu Victor, Căpățînă Floarea, Crăciun Nicolae, Blidar Ion, medic locotenent: Dr. Nistor Pompiliu.

Sub locotenenții: Cosma Romulus, Dreclin Ion, Iovan Romulus-Tiucra, Petre Pribescu, Hașașiu Iustin, Manu Ilie, Coman Ion, Teleagă Petre, Baboș Simion, Șerban Nicolae, Reduț Simion, Borcea Baucur, Iorgovan Sava, Zugrav Sibola, Braicu Teofil, Droc Nicolae, Lutic Nicolae.

Confesori: Agărbăceanu Ion, Proca Constantin, Andrei Gălea.

Medalia Bărbăție și Credință cu spade cl. II-a.

Sub locotenenții: Sălmărean Ion, Găzan Ion, Plutonierii maiori: Stoica Ilie, Zemna Iulian, Boroș Ion, Magherușan Pavel.

Plutonierii: Sinițiu Gheorghe, Comșa Iosif, Danciu Petru, Hosu Grigore, Toader Toma, Jucan Teodor, Sîmăduț Petre.

Sergenții: Mănciu Iosif, Movoluța Nicolae, Tomi Ironim, Rusan Avram, Trifonescu Ion, Olgari Toader, Ciobanu Ștefan, Zirva Nicolae, Voina Ion, Socol Iosif, Neghin Simion, Deveceanu Augustin, Alămoareanu Nicolae.

Medalia Bărbăție și Credință cl. III-a

Caporalii: Drăgășelu Solomon, Criste Pavel, Ardelean Constantin, Oprîș Ion, Luca Petre, Mică Teodor, Drăgan Teodor, Jurj Petre, Olariu Iordache, Pop, Teodor, Miță Vasile, Mălesan Petre, Crișan Lazar, Moldovan Ion, Husan Constantin, Maier Gheorghe, Marcu Vasile, Popa Dumitru, Oprean Ion, Andreica Grigore, Culcer Aladar, Sabală Petre, Biorț Oprea.

Fruntași: Debelean Ion, Marele Gheorghe, Mattei Ștefan, Popa Simion, Iancu Pavel, Olecu Dumitru, Găidean Ion, David Nicolae, Teodorescu Lazar, Păcurar Virgil, Boțoc Iacob, Rotariu Valer, Abu Vasile, Bodăcean Petre.

Soldații: Floren Ion, Horghea Gheorghe, Deudene Teodor, Vancea Ludvig, Paveleanu Gheorghe, Persecan Ion, Cicouți Dumitru, Bogdan Nicolae, Mitea Ilie, Bărsan Dumitru, Alexe Iacob, Chița Nicolae, Pustilă Oprea, Popa Ion, Toma Gheorghe, Lupulescu Ion, Sărbu Ion, Ohioancă Ion, Ciuvică Ion, Anghel Nicolae, Drăgan Ion, Moga Gheorghe, Oprîș Ion, Tartala Vasile, Dăcu Ion.

Tentre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholless.

Sâmbătă: *Măstrul Zoard*, dramă din viața artiștilor. Va cănta muzica militară.

Duminică și Luni: *Risipitorul*, dramă în 5 acte.

Inceputul la ora: 7 și 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Scheviz. Directoară: Dna Emil Toth.

Sâmbătă: *Iohn Riev*, dramă.

Inceputul la ora: 7 și 9 seara.

„AJUTORUL”, Institut de credit și economii, societate pe acții în șeica-mare.

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «AJUTORUL», societate pe acții, se invită prin aceasta conform §-lui 16 din statute la

a X-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Vale la 27 Aprilie st. n. a. c., la 2 ore d. a., în sala festivă a școlii gr.-cat.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării și constituirea acționarilor prezenți și a plenipotențelor.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere.
3. Prezentarea bilanțului.
4. Darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghere.
5. Intregirea direcțiunii prin alegere a 1 membru.
6. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală, în sensul §-lui 17 din statute, suni rugăți a-și prezenta actele, eventual dovezile de plenipotență cel mult până în 25 Aprilie a. c. la 11 ore a. m. la agentura institutului din Vale.

Șeica-mare la 1 Aprilie 1919.

Direcțiunea.

(104) 1—1

Activa		Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1918		Pasivă	
		K	I		
Cassa	43,466-35	Capital social		K	I
Bon în Giro—Conto la Cassa de păst.		Fond de rezervă	123,800-38		250,000—
postală și la alte bănci	313,896-61	Fond de pensinie	20,588-83		
Cambii	137,773-77	Fond de binefaceri	4,290-30		147,670-90
Cambii cu acop. hipot.	49,957—	Depuneri spre fructificare			403,593-75
Imprumuturi ipotecare	56,469—	Dividendă neridicată			1,915—
Credite personale	24,028-35	Dare după depuneri			1,306-14
Imprumuturi de Cont-Curent	16,198-72	Interese transitoare anticipate			1,007-94
Efecte	100,000—	Profit curat			17,350-15
Realități și edificiul institutului	51,555-69				
Mobile	2,000—				
Debitori	7,204-42				
Interese transitoare restante	20,422-57				
	822,913-48				822,913-48

Debit		Contul Profit și Pierdere		Credit	
		K	I		
Interese de depuneri	13,661-46	Profit transpus		K	I
Salare	2,199-97	Interese dela cambii	13,780-97		4,000—
Spese curente	4,576-00	Interese dela cambii cu acoperire ipotecară	6,788-17		
Marce de prezență	160—	Interese dela Imprumuturi ipotecare	5,335-82		
Porto postal	220-28	Interese dela credite personale	1,349-48		27,254-44
Contribuție direcți și comunală	4,253-78	Interese de Cont-Curent			8,200-34
10% dare după depuneri	1,366-14	Interese de efecte			3,935-85
Profit curat	17,350-15	Venite dela realități și diverse			307-04
					43,787-87
	43,787-87				43,787-87

Șeica-mare, la 31 Decembrie 1918.

DIRECȚIUNEA:

Ioan Hanzu m. p., Dr. Cristea m. p., Ioan Dobroță m. p., I. Crișan m. p. pres. direct.

Contul prezent l-am revăzut și l-am aflat în ordine și exact.

Șeica-mare, la 1 Aprilie 1919.

Domșa m. p., Popa Ioan m. p., Șofroniu Roșca m. p., Ioan Rebeaga m. p.